

תקצירי קורסים לשנת הלימודים תשע"ח (2017-2018)

תואר ראשון

ד"ר שלי זר-ציון

אורינות אקדמית (קורס מתקשב, סמסטר א', 2 שש"ס, קורס בית ספרי)

קורס מתקשב לכלל בית הספר לאמנויות, אשר פורש בפני הסטודנטים את מבנה עולם המחקר והידע בתחום הלימודים האקדמיים של האמנויות. הסטודנטים ילמדו מהם חומרים ראשוניים בתחומי האמנויות - במוסיקה, תיאטרון ואמנות פלאסטית. בקורס נלמד אודות ההבדל בין חומרים ראשוניים למחקרים אשר נכתבים אודותיהם, ומכונים - ספרות משנית. הסטודנטים ילמדו לשלוט בסוגי הספרות המחקרית המקובלת - ספר מחקר ומאמרים בכתב עת או באסופות מאמרים, וילמדו לזהות ולהתמצא בסוגי המחקרים השונים. בנוסף, יתרגלו הסטודנטים חיפוש של חומר מחקרי בספריה על פי שאלת מחקר ומילות מפתח, וילמדו לבצע רישום פורמאלי של סוג החומר הזה בביבליוגרפיה ובהערות שוליים. בחלקו האחרון של הקורס יתנסו הסטודנטים בקריאה וכתביה אקדמית וילמדו כיצד ניתן להתמצא בספר מחקר באמצעות תוכן העניינים, כיצד ניתן למפות בצורה יעילה מאמר אקדמי, וכיצד ניתן לנסח את הרעיונות שלהם בתחום האמנויות תוך התייחסות לשיח האקדמי בתחום.

קוראים תיאטרון - עיונים במאמרי מפתח (סמסטר ב', 2 שש"ס)

הקורס מבקש להציג לסטודנטים מחקרי יסוד בתחום חקר התיאטרון. נבחן מאמרים המתמודדים עם שאלות עקרוניות בחקר המדיום התאטרוני כגון:

- מהו האירוע התאטרוני וכיצד אנו מתייחסים לאירוע התאטרוני בהקשרים מרחביים והיסטוריים שונים?
- כיצד אנו דנים בפעלם של שחקנים, אשר שוב המופע שלהם אינו זמין?
- מהי המשמעות של החלל בתיאטרון וכיצד ניתן ללמוד אודותיו לאורך ההיסטוריה?
- מהן הזיקות בין תפיסת המופע לסוגיות תרבותיות?

הקורס מבקש להתמודד עם השאלות הרבות הללו, באמצעות קריאה משותפת של מאמרים אקדמיים העוסקים בסוגיית אלו, ואגב היכרות עם גדולי חוקרי התיאטרון אשר פיתחו והגדירו את תחום לימודי התיאטרון, וביניהם מרווין קרלסון, אריקה פישר-ליכטה, תומס פוסטלוויט, ריצ'רד שכנר ואחרים. נתרגל בקורס כיצד לקרוא מאמר בכתב עת אקדמי או באסופת מאמרים, ונלמד כיצד לנתח מאמר. באיזה אופן מאתרים את הטענה המרכזית, ומהן הדוגמאות שבאמצעותן מוכיח כותב המאמר את טענתו? נתמודד עם סוגים של קריאות ביקורתית של מאמר, יישומים של מאמר על מקרי מבחן נוספים, ופיתוח של סביב הכתוב. לסיכום נבדוק מהם היחסים בין מספר מאמרים, וכיצד מעודדת קריאה מרובה של מאמרים חשיבה ביקורתית והשוואתית.

עיונים בתיאטרון מערבי (שנתי, 4 שש"ס)

קורס זה עוסק בתחנות בתולדות התיאטרון במערב. הקורס יעסוק בתפיסת המרחבים התאטרוניים השונים לאורך ההיסטוריה, בזיקה לספרות הדרמטית האופיינית לתקופה, ולתפיסות העולם והמאפיינים התרבותיים שבה התקיימו המופעים.

הסמסטר הראשון של הקורס יעסוק בתולדות התיאטרון המערבי מיוון הקלאסית ועד לבארוק הצרפתי. התחנה הראשונה שנתמקד בה היא התיאטרון בעולם העתיק - היווני והרומי. נתמודד עם השאלה כיצד נולד התיאטרון, ומה ניתן ללמוד על הזיקות שבין התיאטרון היווני העתיק להתמסדותה של הפוליס היוונית, ונעמוד עם המאפיינים האסתטיים של הטרגדיה היוונית ועם האופנים שבהם התייחסה אל המיתולוגיה. לאחר מכן נעמוד על השינויים שחלו בתיאטרון עם התבססותה של האימפריה הרומית. התחנה הבאה היא התיאטרון של ימי הביניים. נתמודד עם המודלים השונים של תיאטרון דתי וכניסייתי. במסגרת העיון בתיאטרון של הרנסאנס ניגע ביצירות התיאטרון באיטליה ובספרד. תחנה נוספת תתמקד בתיאטרון השקספירי. נעמוד על מבנה הבמה השקפירית, ועל תפיסות העולם אשר באו לידי ביטוי ביצירתו של גאון זה. התחנה האחרונה בה נתמקד תעסוק בקומדיות של מולייר ושל גולדוני במאה ה-17, אגב התבססות בימת הפרוסיניום.

הסמסטר השני של הקורס יעסוק בתולדות התיאטרון המערבי למן הנאורות ועד לתיאטרון הפוסט-מודרני. נעמוד על המאפיינים של התיאטרון הלאומי המשכילי של גוטהולד אפריים לסינג בגרמניה. לאחר מכן נתמודד עם מאפייניו של התיאטרון הרומנטי.

התחנה הבאה תעסוק בריאליזם בתיאטרון, תוך התמודדות עם המשחק הריאליסטי ומוסכמת הקיר הרביעי. התחנה הבאה תעסוק בתיאטרון הפוליטי שבין מלחמות עולם, תוך התייחסות לביטויים האסתטיים של מגמות פוליטיות ושאיפות מהפכניות אשר היו אופייניות לתקופה. בעידן שלאחר מלחמת העולם השנייה נעסוק בתיאטרון האבסורד אגב התעמקות ביצירתו של סמואל בקט, בתיאטרון האמריקאי הריאליסטי ובתיאטרון הצרפתי הפוסט-מודרני.

קריאה ביצירות מופת – חלק א' (קורס מתקשב, סמסטר א', 2 שש"ס)

הקורס מזמן מפגש עם יצירות מופת בתולדות התיאטרון המערבי, מיון הקלאסית ועד לבארוק. נקרא יצירות של שלושת הטרגיקונים היווניים הגדולים שפעלו באתונה במאה החמישית לפני הספירה, ושתי קומדיות מאתונה הקלאסית ומרומא. נתמודד עם "כל-אדם" – מחזה מוסר אנגלי ימי-ביניים, ולאחר מכן נקרא קומדיות וטראגדיות מן הרנסאנס ומן הבארוק מאת לופה דה וגה הספרדי, ניקולו מקיבלי וקרלו גולדוני האיטלקים, ויליאם שקספיר שפעל באנגליה האליזבטנית, ומולייר שיצר תחת בחסותו של המלך לואי ה-14 בצרפת.

כל היצירות הללו מהוות ציוני דרך בתיאטרון המערבי והעולמי. הן היצירות שבאמצעותן אנו מבינים מהו תיאטרון וכיצד השתנתה תפיסת התיאטרון לאורך הדורות. יצירות אלו ומחזאים אלו בנו את התשתית הפואטית ליצירה דרמטית עכשווית, ולא אחת הן נוכחות ומשפיעות על יצירות של יוצרים בני זמנינו. בנוסף, היצירות הללו נוכחות ברפרטואר התאטרוני העכשווי. הן מאפשרות לבמאים ולשחקנים להוסיף ולחשוב ולפתח את האמנות הזו, הקריאה תיאטרון.

קריאה ביצירות מופת – חלק ב' (קורס מתקשב, סמסטר ב', 2 שש"ס)

הקורס מזמן מפגש עם יצירות מופת בתולדות התיאטרון המערבי, מתקופת ההשכלה ועד לתיאטרון פוסט-מודרני במחצית השנייה של המאה ה-20. נקרא את "נתן החכם" של לסינג – אחד המחזות המעצבים לא רק את תפיסת הדרמה הבורגנית, אלא אף את רעיון שוויון הזכויות למיעוטים. נעסוק ב"שודדים" לשילר וב"וויצק" לביכנר, ואגב כך נתוודע לתיאטרון הקשור ברומנטיקה הגרמנית. לאחר מכן נעבור לשלושת המחזאים החשובים שפעלו במפנה המאה: איבסן, סטרינדברג וצ'כוב. יצירתם, שהיא מופת לריאליזם בתיאטרון, בו זמנית הניחה את המסד לתיאטרון אקספרסיוניסטי ולפואטיקה סובייקטיביסטית. התחנה הבאה תהיה עיסוק במחזאים פיוטיים שעיצבו את שפתם האמנותית בין שתי מלחמות עולם ומייד לאחריהן. אגב כך נתמודד עם יצירותיהם של פדריקו גרסיה לורקה הספרדי, יוג'ין אוניל האמריקאי וברטולט ברכט הגרמני. האשכול החותם את הקורס מתמקד ביצירה בשנות החמישים והששים של המאה העשרים. נעסוק במחזות המקושרים לזרמי האבסורד והפוסט-מודרניזם: "מחכים לגודו" לבקט, "הכיסאות" ליונסקו, "המשרתות" לז'נה, ו"הביתה" לפינטר. בנוסף נתוודע אל הדרמה המסורתית יותר של טנסי וויליאמס האמריקאי, אגב קריאת "חשמלית ושמה תשוקה".

כל היצירות הללו מהוות ציוני דרך בתיאטרון המודרני. אלו יצירות שעיצבו את השפה של התיאטרון המודרני, את אופיו, ואת תפיסת העולם המודרנית. בנוסף כל המחזות הללו מוצגים שוב ושוב ברפרטואר התאטרוני ברחבי העולם, ומהווים השראה לחידושים והתפתחויות בתיאטרון – הן בבימוי והן בכתיבה.

ד"ר דורית ירושלמי

תיאטרון פוסט-דרמטי Postdramatic theatre פרו-סמינר/ סמינר, סמסטר א'

'תיאטרון פוסט דרמטי' הוא מונח-על שטבע החוקר הנס-טיס להמן (Hans-Thies Lehmann) ב-1999, ומאז הפך נפוץ בשיח ובפרקטיקה התיאטרונית. בסמינר [פרו"ס] נתמקד בדרכים המגוונות בהן התיאטרון והמופע הפוסט-דרמטי מערער על העקרונות המכוננים של התיאטרון הדרמטי: דמות, עלילה ודיאלוג, ובאמצעים השוברים מבנים קונבנציונאליים של הדרמה. נתוודע לתפנית מתיאטרון המבוסס על מחזה למופע (performance) וקישורה לתפיסות בימיו המחפשות אחרי המשגה חדשה של הפרקטיקה התיאטרונית. נבחן תקדימים לתיאטרון פוסט-דרמטי ונלמד על קישוריו לפוסט-מודרני. בהקשרים אלה ייבחנו מקרים ספציפיים – מופעים מקומיים ועולמיים – שבהם חומרי הגלם והפרקטיקות של תיאטרון פוסט-דרמטי מזמינים את הצופה להיות response-able לנרטיבים תרבותיים רב-קוליים.

מפתחות לחקר המופע Performance Analysis שיעור, סמסטר א'

קורס זה מציע מפתחות לחקר המופע בתיאטרון ונועד להקנות התבוננות ביקורתית באירוע התיאטרוני. עיקריו הם הבנה סוציו-תרבותית של המופע המאפשרת לראותו כאירוע, תפקידו של הבמאי, המעתק ממחזה להצגה ופונקציית הדרמטורג, היבטיה המרכזיים של המיזנסצנה – חלל, משחק ואובייקט (או אביזר) ומקומו המרחבי והמנטלי של הקהל. היבטים אלו ייבחנו גם לאור וריאציות של פרפורמנס, שחורגות בבירור מן ההגדרות המסורתיות של מרכיבי המופע. במהלך הקורס נצפה בהצגות וניישהם דרכן את המפתחות לחקר המופע.

אמנות, קהילה ואקטיביזם Art, Community, Activism שיעור, סמסטר ב'

קורס זה עוסק בקשרים בין אמנות, קהילה ואקטיביזם חברתי ומטרתו להתחקות אחר הקשר בין אמנות המופע והתיאטרון לבין פעולה במרחב הציבורי. בקורס נתוודע למחשבה פוליטית ולדרכים שבאמצעותן מופיע "הפוליטי" במרחב האמנותי. נתמקד בעיקר בתיאטרון ובמופע כאמצעי וכביטוי של אקטיביזם חברתי. נתחקה אחר שורשי התיאטרון האקטיביסטי דרך דוגמאות מפתח מעולם האמנות בישראל ובעולם נשאל: האם וכיצד המעורבות הופכת לפעולה מחוללת שינוי? האם אמנות יכולה להוביל שינוי כשהיא מוגבלת לחללים ממוסדים? כיצד האמן, בתפקידו המסורתי כמתבונן, מאיר ומצביע על תופעות, עובר לספרה של אמנות אקטיביסטית? הקורס ייכלול בין דיון תיאורטי, צפייה וקריאה של טקסטים והתנסות להמחשת התוקף של התיאטרון ככלי לשינוי חברתי.

מפגשים עם יוצרי תיאטרון: מודלים של תיאטרון חברתי
Encounters with theatre practitioners: Models of Social theatre
שיעור, סמסטר א'

מטרת הקורס מפגשים עם יוצרי תיאטרון היא לחשוף את הסטודנטים בחוג ליוצרי וחוקרי תיאטרון ומופע. למפגשים מוזמנים יוצרים וחוקרים שעשייתם עשויה לשמש כמקור השראה למחשבה ולשיח אודות אמנות התיאטרון והמופע ולהעשיר את "ארגז הכלים" שלכם. המפגשים בשנת תשע"ז ימקדו במודלים של תיאטרון חברתי ויכללו הרצאות וסדנאות.

פרופ' עתי ציטרון

פעולת הדיבור (מתחילים ומתקדמים) שיעור/סדנא (סמ' ב') 4 שש"ס
The Act of Speaking (beginners and advanced)

מעבדה להגיה, שכוללת תרגילי נשימה, יציבה והיכרות עם השרירים מפיקי הדיבור, תרגול תנועות ועיצורים, תוך שימוש במשפטי איגיון. הסטודנטים ברמת מתחילים יקראו טקסטים מנוקדים מספרי ילדים, בהקפדה על עברית תקנית וביטוי נכון של תנועות ועיצורים, יתוודעו לסוגי טקסטים מגוונים שדורשים קריינות בעלת אופי ספציפי כגון יומן, נאום, חדשות, פרסומות, שירה ופרוזה ספרותית. בכל העבודה, תודגש העובדה הבסיסית, שקריאה בפני קהל הנה פעולה פרפורמטיבית לכל דבר ועניין. הסטודנטים המתקדמים יקראו קטעי שירה ופרוזה שיבחרו בעצמם תוך התייעצות עם המורה, או קטעים מתוך יצירה ספרותית אחת. נתרגל עבודה עם מיקרופון, ונקדיש תשומת לב מיוחדת לקריאה פרשנית. הסטודנטים יכינו קטעי קריאה משיעור לשיעור, ביחידים ובזוגות, כהכנה מתמשכת לקראת שיעור פתוח בתום הסמסטר וכאימון לאלה מביניהם שישתתפו בהפקות. העבודה בשתי הרמות – מתחילים ומתקדמים -- תכלול תרגול במהלך השיעור ובבית. הזמן יתחלק בין שתי הקבוצות, כשכל קבוצה עובדת כשעתיים עם המורה וכשעתיים בתרגול עצמי.

אלתור ועבודה עם טקסט סדנא (סמ' ב') 4 שש"ס
Improvisation and performance of dramatic texts

גוף השחקן הפועל בחלל הוא נקודת המוצא באלתור הפיזי, המתבצע ללא מלים, אך בשילוב עם עבודה קולית. לכן נלמד תחילה להכיר את הגוף ויכולותיו, להקשיב לו, לאתגר אותו, לשכלל את שליטתנו בנשימה ובקול. אח"כ נגלה את החלל בו אנו פועלים ונתוודע למימד הזמן בעבודה. נמציא את משפטי התנועה הראשונים ונכיר את עקרונות בניית הקומפוזיציה. ניפתח גם אל הגופים האחרים הפועלים באותו מרחב ונלמד להתייחס אליהם. בהדרגה נעבור מאלתור סולו לאלתור בזוג ובקבוצה, כשהקשבה הדדית, קבלת נתונים ופיתוחם, ושחרור הדמיון מכבלי המחשבה המתכננת הם העיקר. הסטודנטים יכינו עבודות בבית, ביחידים, בזוגות ובקבוצות קטנות.

אל הטקסט הדרמטי נגיע באמצעות ההיכרות עם פעולה, פיזית ודרמטית. אחרי שנקרא את המחזה פעמים אחדות, נלמד ונבצע את המחקר הנדרש. נתמודד עם תמונות בודדות במחזה, כשתפקיד הבמאי עובר בתורנות בין הסטודנטים. נישים את הגישה הפיזית אל הטקסט הדרמטי, בעבודה על דמות, בבניית הקונפליקט בין הפעולות של הדמויות השונות, ובתפיסת החלל.

ד"ר רותי אבליוביץ'

הגוף במיצג (2 נ"ר)

המיצג הוא תופעה אסתטית בין-תרבותית ובין-מדיאלית, שהחלה בתנועות האוונגרד המודרני של ראשית המאה העשרים. הקורס יבחן את תכונותיו של מדיום-ז'אנר אמנותי זה מתוך דיון בגוף האמן כחומר יצירתי וכמרחב שיח-ביקורתי. במסגרת הקורס נבחן את ייחודו של הגוף כאתר המשקף פרדיגמות ודפוסי מחשבה תרבותיים; וכמרכיב אמנותי שבאמצעותו נפרצים גבולות אסתטיים ומחוללות קטגוריות חברתיות.

מרחבי שמע: קול, זהות ונוכחות (2 נ"ר)

מושג הקול הפך לדימוי מרכזי בשיח התיאורטי העכשווי, דרכו מתהוות תפישות פוליטיות ואמנותיות. פעמים רבות הקול מופיע כסמן של זהות וכביטוי לנוכחות מיידית. לעומת זאת, הקול לעיתים מתגלה כמסמן אשליה של נוכחות, וכביטוי המערער את הזיקה בין הקול לזהות הדובר. לפי עמדה זו, כאשר "אני" מדבר הוא אינו שומע את עצמו אלא קולות זורים הבוקעים מתוכו. הקורס יתמקד בקול וסאונד כחומר ונוכחות מנקודת מבט פלסטית ופרפורמטיבית. במסגרת הקורס נבחן את תכונותיו המרחביות של הצליל ואת האופן בו הוא 'ממלא' גופים וחללים, מעניק להם משמעות אמנותית ותרבותית, על הבמה ובמרחב הציבורי. במסגרת הקורס נדון, נאזין ונביט על מופעים שונים של צליל—ברדיו, בגלריה, או על הבמה—המאתגרים את ההבחנה בין הנצפה לנשמע, בין מרחב לזמן, בין קול לזהות.

פוסטמודרניזם ומופע (קורס מקוון)

הקורס מציג את השינויים והחידושים שמאפיינים את המפנה המחשבתי ממודרניזם לפוסטמודרניזם מתוך דיון באמנות המופע. במסגרת הקורס נבחן את האופן בו אמנות המופע ממחישה ומתרגמת מושגים מרכזיים במחשבה הפוסטמודרני (כמו למשל: פסטיש, פרודיה, פרפורמטיביות), נביט על הגדרתו החדשה של השחקן ועל האופן בו הדרמה הכתובה מתפרקת לרסיסים ונבנית מתוך הגיון חדש.

צעצועים, בובות וחפצים במשחק ובמופע (קורס סמסטריאלי, 2 נ"ר)

הקורס מציע סקירה היסטורית בסיסית ורחבה של היסטוריה ותיאוריה של תיאטרון בובות וחפצים. במסגרת הקורס נתמקד במופעים שונים של בובות (כמו למשל: בונראקו, צלליות, פיתום וכו') אביזרים וצעצועים על במת התיאטרון, ונבחן את היבטים התיאורטיים הייחודיים המאפיינים את נוכחותם (מנקודת מבט סמיוטית, פנומנולוגית). נדון היבטים פסיכולוגיים (ויניקוט, פרויד), ותרבותיים (פולחניים) של יחסי אובייקט-סובייקט (טרנר ושכנר) ובאופן בו אלו מתורגמים כהנפשה בתיאטרון. הקורס יכלול גם סדנא מעשית שבמסגרתה התלמידים יוכלו להתנסות בעבודה עם חפצים.

צמתים בתרבות (קורס שנתי 4 נ"ר)

הקורס מתמקד בנקודות המפגש בין שלוש האמנויות: מוזיקה, אמנות חזותית ותיאטרון. במהלך הקורס נפגש עם סוגיות יסוד במחשבה על האמנויות דרך תיאוריות מרכזיות ובאמצעות היכרות עם מושגים בסיסיים בביקורת האמנות. נדון בקשרים בין האסתטי, האידאולוגי והרגשי באמנויות השונות ובאופן בו המפגש בין האמנויות מעצב מציאות תרבותית. הקורס בנוי ממפגשים פרונטליים של מנחת הקורס ומהרצאות אורח של אמנים וחוקרים.

ד"ר מסעוד חמדאן

התיאטרון של חנוך לוין

The Theater of Hanoch Levin

הקורס יעסוק בקברטים המוקדמים: את, אני והמלחמה הבאה (1968), קטשוק (1969), מלכת אמבטיה (1970) וכן גם ביצירתו המאוחרת יותר: הלוויה חורפית (1978), יסורי איוב (1981), הזונה הגדולה מבבל (1982), הפטריוט (1982), המתלבט (1990), הכובש (1995-1991), הזונה מאוהיו (1995-1991), האישה המופלאה שבתוכנו (1994), פעורי פה (1995), רצח (1997).

הדיון יתמקד בתחושת העולם הגרוטסקית כסממן פואטי עיקרי העובר כחוט השני ביצירותיו המוקדמות והמאוחרות כאחד וכן במערך הפסיכו-תרבותי המזין תחושת עולם זו.

התיאטרון של סעדאללה ונוס

The Theater of Sa'dallah Wannus

הקורס מתמקד בתחנות היצירה השנייה והשלישית של המחזאי הסורי. מקרי המבחן הם ארבעה מחזות בהם נדון במפגשים לאחר מתן רקע על התיאטרון הערבי בכלל ועל יצירת ונוס בפרט. הקורס מתנהל בשפה הערבית

סדנת משחק (עבודת השחקן)

Acting Laboratory

מנחה: סלווה נקארה

מטרת הקורס להתנסות ביסודות המשחק, לגבש ארגז כלים מקצועי ולפתח טכניקה, לעסוק במיומנות ותובנה משחקית. ההתנסויות והתרגילים יבססו את היסודות שעליהם נבנית עבודת השחקן.

יוצרים רבים של התיאטרון פיתחו תיאוריות לגבי המשחק, הסדנה תתבסס על יסודות ההגות והגישות של סטניסלבסקי ואיוואנה צבק במשולב. בסדנה נלמד שפה מקצועית הכוללת את המונחים שלהלן: זיכרון רגשי, הרגשה יצירתית, ההרגשה הנכונה ששחקן צריך להרגיש, לחוש, להקשיב, לראות ולטעום. מטרת על, מטרת הסצנה, מה רוצה הדמות במהלך הסצנה. מכשולים-גופניים רגשיים ומנטאליים שמקשים על השחקן להשיג את המטרה. תחליף, יצירת הזדהות עם דמות אמיתית מחייו של השחקן. תמונות שעולות בראשו של השחקן בזמן שהוא מדבר או שומע. מקצבים ופעולות, שינויים במחשבה "ביט". רגע לפני כניסת השחקן, שמספק לו פעולה. מקום וקיר רביעי, תכונות של מקום ממשי בחיי השחקן, למציאות הפיזית של הדמות. התנהגות פיזית של השחקן. מונולוג פנימי שמתגלגל בראשו של השחקן בזמן ביצוע התרגיל או הסצנה. נסיבות מוקדמות, ההיסטוריה של הדמות ומצבור חוויות החיים. לשחרר, ליצור התנהגות אנושית בזרימה טבעית של החיים. אפיון דמות, מניעים תבוניות פעולה. משמעות החלל, ליצור מקום. מטפורות בימתיות, חפצים כדמויות, אובייקטים. היכולת לביצוע פעולת דיבור ולהפוך את המילה לדבר עצמו ואת הדיבור לאמנות. דיקציה טובה והאינטגרציה בין הגוף והנפש. זמן, תיאטרון הוא אומנות המתרחשת בזמן. התנסות בחוויות זמן שנעה בין הזמנים ביחסית להווה. זיכרון העבר והציפיות לעתיד שלה.

בעבודות הסיום הסטודנטים יתבקשו לתחקיר דוקומנטרי, פיענוח הדמות, הטריגר שמוביל אותה, פיתוח מיומנות של התבוננות במציאות (גם כצופה מהצד) היכרות עם החיים, יכולת של האמן להפוך את המוכר הנראה לדימויים בימתיים מובנים. לזהות סיטואציה דרמטית, יחסי דמויות, עבודה עם פרטנר, קונפליקט, סיפור שעומד מאחורי הדמות וייצוגו, גילוי עולם הדימויים. יציגו סצנה שנולדה מהמפגש וההתבוננות. העבודה תתפתח דרך אימפרוביזציה.

למתקדמים: נעמיק את ההבנה בכלים שרכשתם, נעבוד לפי שיטת מיכאל צ'יכוב, עוד אסכולה שכוללת את רוב האלמנטים שמרכיבים תיאטרון, השיטה עשירה ומרתקת.

הסטודנטים המתקדמים יתבקשו לבחור סיפורים קצרים וישמשו אותם לעבודה על טקסט. סוף השנה יציגו הסטודנטים את הסיפורים.

נוכחות:

הנוכחות בשיעורים חיונית. היעדרות של עד 20% מהשיעורים קבילה, גם אם אינה רצויה. היעדרות מעל מידה זאת תגרור את ביטולה של השתתפות הסטודנט/ית בסדנה.

חובות הסטודנטים:

הגשה סדירה של תרגילים

השתתפות (פעילה) בשיעורים

דרכי הוראה ולמידה:

תרגול

אימפרוביזציה

מחקר אישי

אופן ההערכה של הסטודנטים:

השתתפות פעילה ומחויבות לעבודת המחקר

הגשת תרגילים

סדנת הפקה: מופע נוצר: הערים הסמויות מעין

ארז מעין שלו

Devised Performance Workshop: Invisible Cities

"הערים שלך אינן קיימות, אולי אף לא היו בנמצא מעולם. ודאי כי שוב לא תהיינה קיימות לעולם". כך מעיר קובלאי חאן למרקו פולו, המתאר באזניו "ערים סמויות מעין", הנדמות בתחילה לערים קסומות מהאגדות ומתגלות במהרה כג'ונגל של אספלט ובטון, של זכרונות, תשוקות, אותות, מסחר, עיניים, שמות, חיים ומתים, גבולות ופרצות.

הסדנה מהווה מצע פתוח למחקר פרפורמטיבי, דרך "הערים הסמויות מעין" (איטלו קאלווינו), תוך התהוות דרמטורגיה בתהליך משותף. בסדנה ננסה להבין ולהדגים כיצד מקום הוא לא רק טופוגרפיה אלא גם שפה, מפגש, מערכות-יחסים, ריח, חוויה, זיכרון, חיים וגם מוות. כל ה"ערים" בספר הן מְשָׁלִים (אלגוריות) למצבים אנושיים, והסטודנטים בקורס יוזמנו למסע אישי-קבוצתי בחיפוש אחר נְמָשֶׁל מחייהם, מחיי הסובבים אותם, מהעולם סביבם או מעולם דימויים מקביל, או כפי שמעיד מרקו פולו של קאלווינו בשיחתו עם החאן: "אין אתה מתענג על שבע או שבעים ושבע פליאותיה של עיר, כי אם על התשובה שעיר זו משיבה על שאלתך שלך".

דרך תרגילים וקטעים שהסטודנטים יכינו משיעור לשיעור (בקבוצות של 2-4) נבחן את תהליך היווצרות דימוי בימתי, הקשר בימתי ושפה בימתית.

חלק מהעבודות שיתפתחו בסדנה ימשיכו ויתגבשו למופעים שיעלו בסמסטר ב'. מי שעבודתו לא תיבחר להשתתף בהפקה הסופית, יסיים את לימודיו בתום סמסטר א' ויקבל ציון עבור ההשתתפות והתרגילים שהעלה בכיתה.

"משחק דרך השטות"

משה מלאך

יסודות המשחק דרך חווית תיאטרון פיזי, הנאה זרימה טירוף שטות חפצים ליצנות ועוד ועוד

סדנת תיאטרון בחינוך

שרה סיבוני

היקף הקורס: 3 שנות

הסדנה תכשיר את הסטודנטים לפעולה יוצרת בתיאטרון-בחינוך. נלמד את אבני היסוד של מעבר מסיפור להצגה, נתרגל את עבודת השחקן-הפדגוג, ונחשף למתודות העבודה של הדרמה המעשית. במהלך הסדנה נרכוש כלים ונתנסה ביצירת הצגה לילדים באמצעות תרגול מגוון טכניקות תיאטרוניות וחשיפה לחומרים ספרותיים (אגדות, סיפורים עממיים, שירים ועוד). תוצרי הסדנה יוצגו במועדוניות טיפוליות בשילוב הפעלה ותרגילי דרמה מעשית כאמצעים לפיתוח דמיון יוצר, טיפוח הרגלי צפייה ושיתוף אקטיבי של הילדים בחוויה התיאטרונית. ההתנסות במועדוניות תאפשר מפגש בלתי אמצעי בין הסטודנטים לבין הצוותים החינוכיים (קהילה).

מופע-תלוי-מקום ואקטיביזם חברתי

Site-specific Performance and Social Activism

דפנה קרון

מעבדה זו מעניקה ידע תאורטי והיסטורי על קבוצות ואמנים שיצרו מחוץ לאולמות ממוסדים והגיבו מתוך מודעות חברתית ופוליטית למציאות בה הם מבקשים ליצור ולפעול. המעבדה בוחנת את הקשר בין פעולה אמנותית ומרחב ציבורי, בין מרחב וקהילה, בין מופע תלוי-מקום וקהילה. במהלך המעבדה יתנסו הסטודנטים בעשייה מופעית תלוית מרחב שהיא בבחינת פעולה אמנותית במרחב הציבורי, פעולה שקוראת את המרחב החברתי ואת המקום עם הקהילה.

תוך בחינת מגמות עכשוויות בשדה האמנות והמופע, כגון, 'אמנות ציבורית חדשה', 'אמנות שיתופית-חברתית' ו'אקטיביזם חברתי-אמנותי', קרי, אקטיביזם, נבחן את הפוטנציאל של עשייה מופעית ו/או תיאטרלית בחיפה. העיר, הקשריה הגיאוגרפיים והחברתיים, ארכיטקטורה, תושבי המקום, הרחובות, החיים עצמם יהפכו לחומרי הגלם לעשייה אמנותית.

המעבדה תכלול שלוש תחנות:

תחנה ראשונה – הקשרים תיאורטיים: יוצגו יידונו ויבחנו מגמות כגון Site Specific, Public Art, Social Art, נלמד יצירות ויוצרים מעוררי השראה שקידמו פרויקטים אקטיביסטיים המשלבים אקטיביזם ואמנות ועשייה אמנותית במרחבים ציבוריים כמו: francis alys, Adrian howells, blast theory, living as for, פסטיבלים וקולקטיבים שפועלים בארץ כגון- קולקטיב אניה, קבוצת מוסללה, אירועי מתחת להר ופסטיבל בבית.

תחנה שנייה – התנסות במרחב: המעבדה תפעל באזור מסוים בחיפה (שכונה, שוק, רחוב) כדי להתנסות בדרכי יצירה במרחב אורבני. נכיר את המרחב: המבנה, האנשים, רקע הסטורי/גאוגרפי, קבוצות שפועלות בו, צרכים, ועוד. נתנסה בתכנון עבודה תלוית מקום ובאפשרויות לפעולה אמנותית במרחב האורבני.

תחנה שלישית - עבודה לקראת אירוע: מצוידים בפרקטיקות שנוסו במעבדה ומתוך ההכרות עם המרחב והאינטראקציות הקיימות בו כל קבוצת סטודנטים תתכנן אירוע/פעולה אקטיביסטית במרחב העירוני שתענה על צרכיה של הקהילה / תעלה לסדר היום נושאים הדורשים התייחסות מתוך רצון לעורר למודעות ושינוי. כל קבוצה תתמקד באזור מסוים ותייצר תרגיל המדגים ומיישם פעולה/מופע במרחב ציבורי.

סדנת הפקה: השתקפויות: יצירה קבוצתית בהשראת "נרקיסוס ואקו"

Devised Performance Workshop: Reflections: Echo and Narcissus

בשאר מורקוס

נקודת המוצא של הסדנה הוא המיתוס "נרקיסוס ואקו", אשר אחת מגרסאותיו מופיעה ביצירה "מטמורפוזות" של אובידיוס. הסיפור מספר על **נרקיסוס**, עלם יפה תואר, ועל **אקו** (הד), נימפה, שלא יכולה לדבר בעצמה, אלא רק לחזור כהד על דברים. נרקיסוס, מתאהב עד מוות בבואתו שנשקפת אליו מהאגם ואקו נותרת שבורת-לב, מתגעגעת לאהבה שמעולם לא הייתה לה, ורק קולה נשאר לה. אגדת נרקיסוס נצרבה ביצירות אמנות, הולידה את המושג הפסיכולוגי "נרקסיזם", משמשת חוקרי אמנות כמטאפורה למאפיינים של עבודות וידיאו ארט ולתיאור הרשתות החברתיות כבמה נרקסיסטית שבה יש מקום רק לעצמי אחד, אידיאלי, זה משמחולם בסלפי.

הסדנה תהיה בנויה מחמישה פרקים שבמהלכם קבוצות של 3-4 יגישו עבודות הנוגעות בהיבטים של המיתוס "נרקיסוס ואקו". דרך העבודות שהסטודנטים יכינו משיעור לשיעור הם יתנסו בדרמטורגיה חזותית, כיצד בונים שפה לעבודה בימתית, כיצד מקדמים אימפרוביזציות, כיצד בוחרים נתונים מפעילים, כיצד הופכים אימפרוביזציות לטקסט בימתי שאפשר לחזור עליו, כיצד מפרקים את הנושא ליחידות קטנות שדרכם משקף הרעיון הגדול.

העבודות הקבוצתיות שיבנו בסדנה יתגבשו לטקסט בימתי שיוצג בפני קהל בהשתתפות חלק מתלמידי הסדנה. מי שלא ישתתף בהצגה יקבל ציון עבור התרגילים שהעלה במהלך הסמסטר.

נהלים:

לא כל מי שמשותף בסדנת ההפקה משתתף באופן פעיל בהצגה.
כל מי שהשתתף באופן פעיל בסדנה והגיש את המטלות במהלך הסמסטר מקבל ציון.
ההשתתפות בהצגה נתונה לשיקולי הבמאי/ת.
החזרות מתקיימות בחופשת הסמסטר כל יום לפחות 6 שעות ביום.
המשתתפים בהצגה מחויבים להתאים את הלוח שלהם ללוח החזרות וההצגות שייקבעו בתחילת שנת הלימודים.
במהלך השבוע הטכני, תשחררו משיעורים לטובת חזרות אינטנסיביות.
במהלך ההצגות, השחרור מהשיעורים יהיה החל מהשעה 16:00 אחה"צ.

גב' מיכל מירון גלפז

עבודת המנחה בתיאטרון הקהילתי

The role of mentor and director in community theatre

מסטר ב'

בקורס נכיר מקרוב את עבודתו של המנחה-הבמאי הקהילתי. נלמד את אבני היסוד של בניית מערך שיעור בתיאטרון וכיצד ניתן על בסיס זה להנחות אוכלוסיות שונות ובסגנונות שונים, נדון בסוגיות העולות בעבודה עם קבוצה ובהנחיה בקו.

הסטודנטים יתנסו בכתיבת מערכי שיעור ובהנחיה מעשית במסגרת השיעור

עבודה עם אנשים שאינם שחקנים מקצועיים non-actors

הקורס יפגיש בין שתי קהילות- הסטודנטים וקבוצת גמלאים שיקיימו דיאלוג יצירתי באמצעות התיאטרון. בסימסטר א' יתקיים הקורס באוניברסיטה וישים דגש על התהוות הקבוצה באמצעים של שיתוף, שיח אישי וחברתי, מציאת הדומה והשונה בין שתי הקבוצות תוך הקנייה ושימוש בכלים תיאטרוניים.

בסימסטר ב' יחולקו הסטודנטים והגמלאים לצוותי עבודה קטנים אשר יפגשו, יחקרו ויצרו בשכונת שפרינצק בה גרים מרבית הגמלאים ושם ממוקם המועדון החברתי שלהם. מתוך תחקיר והכרות עם המקום על מאפייניו וצרכיו ומתוך תהליך יצירתי עם המשתתפים יצרו הצוותים אירועים תיאטרוניים ברחבי השכונה/המועדון. התיאטרון ישמש כלי לביטוי ושינוי חברתי- קהילתי. הקטעים שיועלו יהיו פתוחים בפני קהילת השכונה, הסטודנטים ומשפחות המשתתפים.

במהלך השנה יתקיימו מספר מפגשים עם הסטודנטים בלבד בהם נתעכב על מאפייני היצירה בקהילה- מאילו חומרים היא נבנית, סגנונות של עבודה עם קהילה, עבודה במרחב ציבורי, קשיים ומגבלות לצד איכויות בעבודה עם אנשים שאינם שחקנים מקצועיים.

בסימסטר ב' מפגשי העבודה של הצוותים יתקיימו בנוסף לשיעור שימשיך להתקיים במתכונת של ליווי תהליך הצוותים בשטח.